

## ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНІ АСПЕКТИ КОНТРОЛЮ БАКТЕРІАЛЬНИХ ІНФЕКЦІЙ ПТИЦІ

О. І. Касяненко, д.вет.н., професор, С. М. Гладченко, аспірант, Г. І. Прошина аспірант,

Р. В. Безрук аспірант, Т. Ю. Гніденко, аспірант

[kas-oxana@mail.ru](mailto:kas-oxana@mail.ru)

Сумський національний аграрний університет, Суми, Україна

**Вступ.** Євроінтеграційний шлях розвитку України обумовлює в галузі птахівництва більш складні вимоги та завдання у справі охорони здоров'я птиці, забезпечення населення високоякісною продукцією птахівництва, що відповідає міжнародним стандартам якості та безпеки, вільною від залишків токсичних речовин, патогенних та умовно-патогенних мікроорганізмів.

**Мета досліджень** – полягала в експериментальному обґрунтуванні системи контролю бактеріальних інфекцій птиці на основі розробки засобів їх і профілактики та методів отримання якісної і безпечної продукції птахівництва.

**Матеріали і методи дослідження:** Робота виконувалася на базі кафедри ветсанекспертизи, мікробіології, зоогігієни та безпеки і якості продуктів тваринництва Сумського НАУ, окремі фрагменти – у ДНКІБІШМ (м. Київ), Науково-контрольній лабораторії ТзОВ НВФ «Бровафарма» та підприємствах в Київській, Чернігівській, Сумській та Харківській областях. Методи дослідження: епізоотологічні, експериментальні, бактеріологічні, клінічні, патолого-анатомічні, імунологічні, органолептичні, фізико-хімічні та статистичні.

**Результати дослідження.** За результатами проведених експериментальних досліджень нами розроблена система контролю бактеріальних інфекцій птиці, що передбачає такі етапи: організацію та проведення комплексу профілактичних заходів у процесі вирощування птиці із застосуванням екологічно нешкідливих засобів; систематичний контроль продуктів птахівництва в умовах забійних цехів господарств щодо контамінації їх збудниками бактеріальних патогенів; проведення лабораторних досліджень на основі використання ефективних засобів та аналітичних методів; дотримання санітарно-гігієнічних вимог під час технологічних процесів переробки продукції птахівництва (забою, патрання) та застосування екологічно безпечних засобів для зниження мікробної контамінації тушок птиці. Для виконання першого етапу запропоновано використання натуральних і нешкідливих засобів профілактики (пробіотиків та пребіотиків). Перші три доби життя для профілактики бактеріальних інфекцій пропонуємо застосовувати антимікробний комбінований препарат широкого спектру дії, а саме «Бі-септим» із розрахунку 1 г/1 л води. Наступні 10 діб для нормалізації мікрофлори комбіновано застосовувати пробіотик «Біфідофлорин рідкий» у дозі 2,5 см<sup>3</sup>/кг маси тіла курчат один раз на добу з питною водою та пребіотик «Актиген» в дозі 400 г/т комбікорму за кожної годівлі. «Актиген» сприяє активації нормальної мікрофлори, захищає пробіотик від ферментативного руйнування у шлунку та дванадцятипалій кишці. Таку обробку проводимо в разі зміни раціону та інших стресових ситуаціях, що супроводжуються порушенням мікрофлори кишечника. За дві доби до та після планової профілактичної вакцинації рекомендуємо застосовувати імуномодулюючий препарат «Мультибактерин» у дозі 1 л/т води (Пат. на корисну модель 39139 Україна). Систематичний контроль в процесі забою щодо поширення бактеріальних патогенів рекомендуємо проводити згідно з «Методичними вказівками з ветеринарно-санітарного контролю м'яса птиці та яйцепродуктів на наявність збудників зоонозів (*Campylobacter*, *E. coli* O157, *Enterobacteriaceae*, *Listeria*, *Salmonella*, *Pseudomonas*, *Yersinia*). Відбір проб» (затв. Науково-методичною радою Державної ветеринарної та фітосанітарної служби України, протокол № 4 від 21 грудня 2011 р.) та нормативного документа «Мікробіологічні критерії для боєнь відповідно до законодавства ЄС». Важливим етапом у системі контролю бактеріальних інфекцій є контроль за дотриманням санітарно-гігієнічних вимог під час технологічних процесів забою, патрання та переробки птиці згідно з «Ветеринарно-санітарними правилами для суб'єктів господарювання (підприємств, цехів) з переробки птиці та виробництва яйце продуктів. З метою отримання екологічно чистого й безпечного м'яса птиці та зниження мікробної контамінації тушок у процесі їх переробки рекомендуємо застосовувати у ваннах охолодження водний розчин препарату «ВетОкс-1000» виробництва ТзОВ «Бровафарма» у співвідношенні 1:20 за температури від 2 до 4 °С упродовж 25 хвилин. (Пат. на корисну модель 58649 Україна, МПК (2011.01) A22C 21/00.). Запропонована нами системи контролю бактеріальних інфекцій птиці пройшла апробацію та впровадження в умовах птахо господарств Сумської області.

**Висновки.** Експериментально обґрунтовано контроль збудників бактеріальних зоонозів птиці на основі комплексу профілактичних заходів: перші три доби життя для профілактики бактеріальних інфекцій пропонується застосовувати антимікробний комбінований препарат широкого спектру дії «Бі-септим»; наступні 10 діб для нормалізації мікрофлори комбіноване застосування пробіотика «Біфідофлорин рідкий» та пребіотика «Актиген» при кожній годівлі; за дві доби до та після вакцинації рекомендуємо застосовувати імуномодулюючий препарат «Мультибактерин». Використання профілактичних заходів забезпечило підвищення показників продуктивності поголів'я бройлерів та курок-несучок: збереженості – на 1,67 і 3,28 %; передзабійної живої маси – на 5,65 та 7,39 %, а несучість курок – на 9,24 % відповідно.